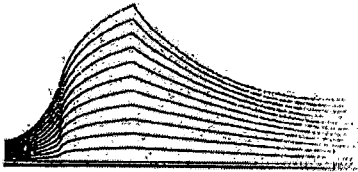

Kopie

Afgeleverd aan: Nederlandstalige arbeidsrechtbank Brussel

Vrij van griffierecht - art. 280,2° W.Reg.

Uitgifte

Repertoriumnummer
2017/ 1501
Datum van uitspraak
09 juni 2017
Rolnummer
2016/AB/375

Uitgereikt aan

op
€
JGR

Arbeidshof te Brussel

derde kamer

Arrest

COVER 01-00000876571-0001-0021-01-01-1

ARBEIDSRECHT - arbeidsovereenkomst bediende
tegensprekelijk arrest
tussenarrest heropening der debatten

F
appellant,

In persoon verschenen en bijgestaan door mr. KERREMANS Johan, advocaat, loco mr. CASTIAUX Delphine, advocaat te 1400 NIJVEL, Rue Henri Pauwels 2

tegen

SANDOZ NV, met maatschappelijke zetel te 1800 VILVOORDE, Medialaan 40,
geïntimeerde,
vertegenwoordigd door mr. KAMP Anne, advocaat te 1040 BRUSSEL, boulevard Louis Schmidt, 29 Bte 15

Na beraad, spreekt het arbeidshof te Brussel het volgend arrest uit:

Gelet op de stukken van de rechtspleging, in het bijzonder op:

- het voor eensluidend verklaard afschrift van het bestreden vonnis, uitgesproken op tegenspraak op 04-06-2015 door de Nederlandstalige arbeidsrechtbank Brussel, 2de kamer (A.R. 13/14802/A),
- het verzoekschrift tot hoger beroep, ontvangen ter griffie van dit hof op 12 april 2016,
- de conclusies voor de appellant,
- de conclusies voor de geïntimeerde,
- de voorgelegde stukken.

De partijen hebben hun middelen en conclusies uiteengezet tijdens de openbare terechtzitting van 12 mei 2017, waarna de debatten werden gesloten, de zaak in beraad werd genomen en voor uitspraak gesteld op heden.

I. FEITEN

1.-

De heer F. trad op 1 oktober 2005 in dienst van de NV Sandoz (hierna genoemd de NV) als 'area manager' in het verkoopdepartement, op basis van een schriftelijke arbeidsovereenkomst voor onbepaalde tijd van dezelfde datum.

In deze overeenkomst werd onder andere voorzien dat voor de bepaling van de opzeggingstermijn rekening werd gehouden met de datum van 1 april 2002 als datum van indiensttreding.

2.-

Met aangetekende brief van 29 februari 2012 gaf de NV aan de heer F. een 'allerlaatste waarschuwing' in verband met dat de heer F. als manager van de NV een kandidaat had aangemoedigd om te liegen over het salarispakket dat zij genoot bij haar toenmalige werkgever.

In deze brief werd tevens melding gemaakt van een aan de heer F. in december 2011 opgelegd verbetertraject 'omwille van zijn houding en op basis van een kwalitatieve evaluatie'.

3.-

Nadat hij hiervoor werd uitgenodigd, vond op 7 maart 2013 een bespreking plaats tussen onder andere de heer F. en mevrouw Elke G. in haar hoedanigheid van 'compliance officer' en handelend in opdracht van mevrouw Franziska J., 'business practices officer' van de moedermaatschappij van de NV, Novartis International AG.

Tijdens dit gesprek beantwoordde de heer F. een aantal vragen in verband met problemen tijdens een busreis in Cortina, een skiseminarie in Val Thorens / Chamonix, de organisatie van een Sinterklaasfeest en van een wetenschappelijke avond.

De laatste pagina van de handgeschreven weergave van wat op deze vergadering besproken werd, werd ondertekend door de heer F.

4.-

Met brief van 8 maart 2013 beëindigde de NV de arbeidsovereenkomst van de heer F. om dringende reden, waarvan met aangetekende brief van 12 maart 2013 kennis werd gegeven.

Nadat in punt 1 werd gerefereerd aan de waarschuwing van 29 februari 2012 en in punt 2 het onderzoek werd beschreven, ging deze brief verder:

"3. De feiten

3.1. Organisatie van skitrips voor apothekers en artsen die deel uitmaken van het klantenbestand van Sandoz.

Via een reisbureau in Nivelles (Develop Travel) heeft u in december 2011 en van 13 tot en met 16 december 2012 skitrips georganiseerd voor apothekers en artsen die deel uitmaken van het klantenbestand van Sandoz.

Deze skitrips werden op uw persoonlijk initiatief georganiseerd. De kosten werden rechtstreeks door het reisagentschap aan de apothekers en artsen gefactureerd als 'Wetenschappelijk Event', zodat deze door de artsen en apothekers als beroepskost fiscaal zouden kunnen worden afgetrokken: dit terwijl er in werkelijkheid geen enkele wetenschappelijke activiteit plaatsvond.

De medewerkers van uw team werden door u aangemoedigd om tijdens de bezoeken die afgelegd werden in het kader van hun functie van medisch afgevaardigde van Sandoz, promotie bij de apothekers en artsen te maken voor deze activiteiten.

Er werd een incentive voor de medewerkers aan gekoppeld: indien er minstens 12 apothekers en/of artsen via de medewerker werden aangebracht, had deze de mogelijkheid om ook zelf kosteloos deel te nemen aan de skitrip.

Twee medewerkers hebben aldus aan de skitrips deelgenomen in december 2011 en december 2012, zijnde de heer Philippe G en de heer Christophe M.

De Regional Security Advisor heeft bepaalde apothekers, die aan dergelijke skitrips hebben deelgenomen, ondervraagd. Hieruit blijkt dat de bevraagde apothekers deze skitrips altijd beschouwd hebben als zijnde incentives georganiseerd op initiatief van Sandoz om hen voor de goede samenwerking te bedanken. De apothekers hebben erkend dat aan de skitrips geen enkele wetenschappelijke activiteiten verbonden waren en dat het dus uitsluitend om vrijetijdsactiviteiten ging.

3.2. Organisatie van Sinterklaasfeest voor kinderen van artsen en apothekers die deel uitmaken van het klantenbestand van Sandoz.

Op uw initiatief werd op 26 november 2011 een Sinterklaasfeest georganiseerd in Cour Saint-Paul waarop 100 kinderen van apothekers en artsen, die deel uitmaken van het klantenbestand van Sandoz, aanwezig waren.

In dit kader werden meer bepaald volgende feiten vastgesteld:

- U heeft een factuur ten bedrage van bedrag van 1.633,50 € voor kosten verbonden aan de organisatie van dit Sinterklaasfeest (huur zaal en restauratiekosten) bij Sandoz als professionele kosten ingediend en deze kosten werden u door Sandoz terugbetaald. U heeft hiertoe een vals verslag in het SRM systeem van Sandoz ingediend en de kosten bedrieglijk aangegeven als kosten verbonden aan een 'wetenschappelijk evenement': in geval van controle had u een presentatie van wetenschappelijke aard klaar staan.
- U heeft de leden van uw team aangemoedigd om op de activiteit aanwezig te zijn om het relationeel netwerk uit te breiden.
- Een getuige heeft bewijsstukken aangebracht om aan te tonen dat hij voor deze activiteit door uw werd aangemoedigd om:
  - onkostennota's in te dienen voor activiteiten waaraan hij niet had deelgenomen (o.m. BTW bons voor restaurantkosten die hij niet had gemaakt, of in elk geval niet voor professionele doeleinden);
  - hierdoor valse activiteitenverslagen in het SRM systeem van Sandoz te registreren;
  - het van Sandoz ontvangen bedrag op uw persoonlijke rekening terug te storten.

De aldus 'ontvangen' bedragen werden door u gebruikt om voormelde activiteit (Sinterklaasfeest) voor de kinderen van klanten van Sandoz te organiseren zonder de SP 3 procedure te moeten naleven en deze dus te omzeilen.

3.3. Wetenschappelijke avond georganiseerd in Park Inn op 28 maart 2012.

Voor deze activiteit werd er door u een vals verslag ingediend.

Op de lijst van de deelnemers staan er 29 namen vermeld terwijl er in de feiten maar 9 deelnemers aanwezig waren.

Hiervoor hebben wij getuigenissen van de leden van het team, met name van mevrouw Pascale N en mevrouw Marianne h

De naam van het teamlid Christine H. is in het verslag opgenomen als deelnemend lid, terwijl zij bevestigd heeft dat zij hierop niet aanwezig was omdat haar klanten niet aanwezig zouden zijn."

In punt 4 somde de NV de toepasselijke regels op (Geneesmiddelenwet, Sandoz Gedragscode en Sandoz Promotional Practices Policy – SP3), om vervolgens verder te gaan als volgt:

"5. De inbreuken op de Geneesmiddelenwet – Sandoz Gedragscode – SP3 Policy.

Uit de voormelde feiten blijkt dat:

- *U artikel 10 van de Geneesmiddelenwet, de Sandoz Gedragscode en de SP3 Policy flagrant hebt geschonden:*
  1. *door op eigen initiatief, doch onder het mom van een initiatief van Sandoz, van 15 tot en met 18 december 2011 en van 13 tot en met 16 december 2012 uitsluitend niet-wetenschappelijke activiteiten (skitrips) georganiseerd te hebben voor apothekers en artsen die deel uitmaken van het klantenbestand van Sandoz:*
    - *het is verboden een dergelijke promotionele activiteit te organiseren voor de klanten van Sandoz zonder hiertoe vooraf de goedkeuring bekomen te hebben conform de SP3 Policy.*
    - *het is verboden promotionele evenementen te organiseren die geen wetenschappelijk doel hebben;*
    - *het is verboden een promotionele activiteit te organiseren die langer dan één dag duren, zonder hiertoe vooraf een visum aangevraagd te hebben bij Medeon.*
  - *door uw medewerkers te vragen voor deze ongeoorloofde promotionele activiteit bij de apothekers en artsen publiciteit te maken tijdens en buiten de arbeidsuren;*
  - *door uw medewerkers toe te laten gratis aan deze ongeoorloofde promotionele activiteit deel te nemen als compensatie voor het aanbrengen van apothekers en artsen.*
- 2. *door op eigen initiatief, doch onder het mom van een initiatief uitgaande van Sandoz, met fondsen die op een frauduleuze wijze van Sandoz werden bekomen door u en uw*

medewerkers, op 26 november 2011 een Sinterklaasfeest georganiseerd te hebben voor de kinderen van de apothekers en artsen die deel uitmaken van het klantenbestand van Sandoz:

- *het is verboden evenementen te organiseren die geen wetenschappelijk doel hebben;*
  - *het is verboden evenementen uit te breiden tot familieleden van de apothekers en artsen.*
  - *het is hoe dan ook verboden een gelijk welke promotionele activiteit te organiseren voor de klanten van Sandoz zonder hiertoe vooraf de goedkeuring bekomen te hebben conform de SP3 Policy.*
- *door uw medewerkers te vragen voor deze ongeoorloofde promotionele activiteit bij de apothekers en artsen publiciteit te maken;*
- *door uw medewerkers ertoe aan te zetten aan deze ongeoorloofde promotionele activiteit deel te nemen.*
- *U zich schuldig heeft gemaakt aan het gebruik van fondsen die door u en uw medewerkers op een frauduleuze manier van Sandoz werden bekomen (m.n. door het indienen, op uw verzoek, van valse onkostennota's) teneinde ongeoorloofde activiteiten te organiseren en aldus te trachten de Geneesmiddelenwet en de SP3 Policy te omzeilen.*
- *U zich schuldig gemaakt heeft aan het opzettelijk indienen voor promotionele activiteiten in het SRM systeem van Sandoz.*
- *U uw medewerkers ertoe aangezet heeft tot het opzettelijk indienen van valse verslagen voor promotionele activiteiten in het SRM systeem van Sandoz.*
- *U zich schuldig gemaakt heeft aan fiscale fraude en fraude aan de boekhouding*
- *U uw medewerkers heeft aangezet tot het plegen van fiscale fraude en fraude aan de boekhouding door het indienen van valse onkostennota's.*
- *U uw medewerkers heeft aangezet tot deelname aan ongeoorloofde promotionele evenementen, in strijd met de Geneesmiddelenwet, de Sandoz Gedragscode en de SP3 Policy.*

- *U hierdoor de reputatie van Sandoz op ontegensprekelijke en onbeschrijflijke wijze heeft geschonden.”*

5.-

Met brief van 15 april 2013 betwistte de raadsman van de heer F het ontslag om dringende reden zowel formeel als inhoudelijk. Samengevat betwistte hij de feiten die werden ingeroepen op volgende gronden:

- De in december 2011 en 2012 georganiseerde skitrips hadden geen enkele band met de NV, zij werden betaald door de deelnemers en indien er collega's gratis mee konden gaan was dit het gevolg van een regeling met de reisorganisator.
- De organisatie van het Sinterklaasfeest gebeurde buiten de NV maar met minstens stilzwijgende instemming van de NV, waarbij de verantwoordelijke zelf aan de heer F voorstelde om de rekening van snoepgoed bij de onkostennota van december te voegen.
- Het feit dat een wetenschappelijke avond voor apothekers werd georganiseerd op 28 maart 2012 zonder voorafgaande toestemming was het gevolg van het feit dat de persoon die de toestemming diende te geven, dit zeer laattijdig deed.

De raadsman vorderde betaling van een opzeggingsvergoeding gelijk aan 14 maanden voor een bedrag van 133.699,35 euro, van het variabel loon voor het tweede semester 2012 en de eerste twee maanden van 2013 en van onkostennota's. Verder vorderde hij dat hem outplacementbegeleiding zou worden toegekend.

6.-

Met brief van 7 mei 2013 betwistte de raadsman van de NV de argumenten van de raadsman van de heer F en de gestelde vorderingen.

II. RECHTSPLEGING

7.-

Met tegensprekelijk verzoekschrift, neergelegd op de griffie van de arbeidsrechtbank te Brussel op 12 november 2013, vorderde de heer I betaling door de NV van volgende bedragen:

133.699,35 euro opzeggingsvergoeding gelijk aan 14 maanden loon, te vermeerderen met verwijlrentest vervolgens de gerechtelijke intrest aan de wettelijke intrestvoet op het bruto bedrag vanaf 8 maart 2013

9.322,00 euro variabele vergoedingen voor het tweede semester van 2012 en 1,00 euro provisioneel voor de periode van januari tot en met maart 2013, te vermeerderen met verwijlrentest vervolgens de gerechtelijke intrest aan de wettelijke intrestvoet op het bruto bedrag vanaf hun respectieve data van opeisbaarheid

176,39 euro terugbetaling van onkostennota's

1.800,00 euro schadeloosstelling van de morele en materiële schade ten gevolge van het gebrek aan toekenning van een procedure van professionele reclassering.

Hij vorderde tevens de veroordeling van de NV tot betaling van alle kosten van het geding, met inbegrip van de rechtsplegingsvergoeding, en de voorlopige uitvoerbaarheid van het tussen te komen vonnis zonder enige beperking.

8.-

In zijn aanvullende en syntheseconclusie, neergelegd op griffie van de arbeidsrechtbank op 30 december 2014, bepaalde de heer F de gevorderde opzeggingsvergoeding op 133.113,33 euro bruto en vorderde hij verder betaling van 266,98 euro loon voor de feestdag van 1 april 2013 en 40,80 euro overeenstemmend vakantiegeld.

Verder vorderde hij de kapitalisatie van de gevorderde intrest toe te passen van zodra deze betrekking had op een volledig jaar.

9.-

Met vonnis van 4 juni 2015 verklaarde de Nederlandstalige arbeidsrechtbank Brussel de vordering van de heer F ontvankelijk en gedeeltelijk gegrond. Zij veroordeelde de NV tot betaling aan de heer F van 176,39 euro kostenvergoeding, te vermeerderen met de moratoire intrest aan de wettelijke intrestvoet vanaf 8 november 2013 (datum van ingebrekestelling) tot aan de datum van volledige betaling.

Zij veroordeelde de NV tevens tot de kapitalisatie van de vervallen intrest op de kostenvergoeding overeenkomstig artikel 1154 BW vanaf 8 november 2013, datum van de gerechtelijke aanmaning, voor zover de intrest minstens een geheel jaar verschuldigd is.

De heer F werd veroordeeld tot de gerechtskosten, waarvan de rechtsplegingsvergoeding door de NV werd begroot op 5.500,00 euro.

10.-

Er wordt geen melding gemaakt van een betekening van dit vonnis.

11.-

Met verzoekschrift, neergelegd op de griffie van het arbeidshof te Brussel op 12 april 2016, tekende de heer F. hoger beroep aan tegen het vonnis van 4 juni 2015 van de Nederlandstalige arbeidsrechtbank Brussel. Hij vorderde dat het arbeidshof dit vonnis zou vernietigen en opnieuw recht doende, zijn oorspronkelijke vordering (zie nr. 7-8) ontvankelijk en gegrond zou verklaren, met verwijzing van de NV in de kosten van beide aanleggen, met inbegrip van de rechtsplegingsvergoedingen.

12.-

Ter zitting bevestigt de raadsman van de NV dat deze geen incidenteel beroep instelt.

III. ONTVANKELIJKHEID VAN HET HOGER BEROEP

13.-

Het hoger beroep werd tijdig en met een naar de vorm regelmatige akte ingesteld, zodat het ontvankelijk is.

IV. BEOORDELING

1. Het ontslag om dringende reden

1.1. Nietigheid van het gesprek op 7 maart 2013 en van het verslag van dit gesprek

14.-

De heer F. argumenteert dat geen rekening kan worden gehouden met het feit dat op 7 maart 2013 een gesprek werd gevoerd tussen hemzelf en een aantal verantwoordelijken van de NV, en evenmin met de nota's van dit gesprek, daar het gesprek en de nota's in het Frans werden opgesteld.

15.-

Met toepassing van de bepalingen van het Nederlands Taaldecreet, in de versie van toepassing op deze betwisting, is de te gebruiken taal voor de sociale betrekkingen tussen werkgever en werknemer het Nederlands.

Met toepassing van artikel 1 van het Decreet is dit van toepassing op de natuurlijke personen en rechtspersonen die een exploitatiezetel in het Nederlandse taalgebied hebben.

Onder exploitatiezetel moet worden verstaan, elke vestiging of elk activiteitscentrum met een zekere stabiliteit waaraan het personeelslid verbonden is.

(vgl. Cass. 22 april 2002, R.W. 2002-2003, 1542; Arbh. Brussel 19 februari 2010, J.T.T. 2010, 301; Arbh. Brussel 19 april 2010, J.T.T. 2010, 392)

De exploitatiezetel van de NV was gelegen in Puurs en is thans gelegen in Vilvoorde, allebei gemeenten in het Nederlandse taalgebied.

16.-

Artikel 2 van het Nederlands Taaldecreet schrijft voor dat de te gebruiken taal voor de sociale betrekkingen tussen de werkgevers en de werknemers het Nederlands is.

Artikel 3 specificeert dat onder sociale betrekkingen moet worden verstaan, de mondelinge en schriftelijke individuele en collectieve contacten tussen werkgevers en werknemers, die rechtstreeks en onrechtstreeks verband houden met de tewerkstelling.

Het gesprek dat de werkgever met zijn werknemer voert om voldoende zekerheid omtrent de zwaarwichtigheid van een dringende reden te bekomen, is een onderdeel van de sociale betrekkingen zoals hiervoor omschreven.

(vgl. Arbh. Antwerpen 4 maart 1994, Soc.Kron. 1994, 363)

Met toepassing van artikel 10 eerste lid van het Nederlands Taaldecreet zijn de stukken of handelingen die in strijd zijn met de bepalingen van dit decreet nietig. Deze nietigheid wordt ambtshalve door de rechter vastgesteld.

Hieruit volgt dat de rechter niet vermag acht te slaan op de in de verkeerde taal opgestelde documenten en dat hij geen rekening mag houden met de inhoud ervan.

(vgl. Cass. 31 januari 1978, T.S.R. 1978, 329)

17.-

Met arrest van 16 april 2013 verklaarde de Grote Kamer van het Hof van Justitie voor recht dat artikel 45 VWEU aldus moet worden uitgelegd dat deze bepaling in de weg staat aan een regeling van een gefedereerde eenheid van een lidstaat, zoals het Taaldecreet, die elke werkgever die zijn exploitatiezetel op het grondgebied van deze eenheid heeft, de verplichting oplegt om arbeidsovereenkomsten met een grensoverschrijdend karakter

uitsluitend op te stellen in de officiële taal van deze gefedereerde eenheid, op straffe van de door de rechter ambtshalve aan te voeren nietigheid van deze overeenkomsten.

(H.v.J. 16 april 2013, C-202/11, Las / PSA)

Het hiervoor weergegeven arrest van het Hof van Justitie kan enkel worden toegepast op arbeidsovereenkomsten die een grensoverschrijdend karakter hebben.

De toetsing van de bepalingen van het Nederlands Taaldecreet aan artikel 45 VWEU impliceert immers dat de uitlegging door het Hof moet worden gezien vanuit de doelstelling van het vrij verkeer van werknemers binnen de lidstaten van de Europese Unie.

(vgl. Arbh. Brussel 9 juli 2014, AR 2013/AB/746)

Aan de orde is bijgevolg de vraag of de arbeidsovereenkomst tussen partijen al dan niet een grensoverschrijdend karakter heeft. Hierbij merkt het arbeidshof op dat het Hof van Justitie in zijn arrest van 16 april 2013 de overeenkomst tussen de heer Las en zijn werkgever als een overeenkomst met grensoverschrijdend karakter heeft beschouwd, rekening houdend met de (Nederlandse) nationaliteit van de heer L en met het feit dat zijn werkgever (PSA NV) een dochteronderneming is van een Singaporese groep, niettegenstaande het feit de werkgever in België gevestigd was en de werknemer hoofdzakelijk in België werkte.

(randnummer 9)

Het arbeidshof leidt het grensoverschrijdend karakter van de arbeidsovereenkomst tussen de heer F en de NV af uit het feit dat de NV weliswaar een onderneming is met vestiging in België, doch deel uitmaakt van een internationale groep, met name de Novartisgroep.

18.-

Nu aangenomen wordt dat de arbeidsovereenkomst tussen partijen een grensoverschrijdend karakter heeft, kan de heer F zich niet beroepen op de nietigheid van het gesprek en de schriftelijke weerslag ervan.

In zijn arrest van 16 april 2013 heeft het Hof van Justitie inderdaad gesteld dat de sanctie die het Nederlands Taaldecreet aan de overtreding van zijn bepalingen verbindt, met name de door de rechter ambtshalve aan te voeren nietigheid van deze overeenkomsten, strijdig is met artikel 45 VWEU.

Een prejudicieel arrest van het Hof van Justitie heeft immers ook bindende werking ten aanzien van alle andere rechterlijke instanties van de lidstaten die op de in het arrest beantwoorde vragen stoten.

(vgl. K. Lenaerts en P. Van Nuffel, Europees recht in hoofdlijnen, 4de uitgave, Maklu, Antwerpen/Apeldoorn 2008, nr. 872)

1.2. Tijdigheid van het ontslag om dringende reden

19.-

Artikel 35 derde lid van de Arbeidsovereenkomstenwet bepaalt dat ontslag om een dringende reden niet meer zonder opzegging of vóór het verstrijken van de termijn kan worden gegeven, wanneer het feit ter rechtvaardiging ervan sedert ten minste drie werkdagen bekend is aan de partij die zich hierop beroept.

De termijn van drie werkdagen begint slechts te lopen vanaf het ogenblik waarop de partij die het ontslag betekent, voldoende kennis heeft van de feiten.

(vgl. Cass. 23 mei 1973, J.T.T. 1973, 212; Cass. 11 januari 1993, J.T.T. 1993, 58)

Het feit is aan de partij die ontslag betekent bekend, wanneer deze omtrent het bestaan van het feit en de omstandigheden die daarvan een dringende reden zouden kunnen maken, voldoende zekerheid heeft om met kennis van zaken een beslissing te nemen, met name voor haar eigen overtuiging, t.a.v. de andere partij en t.a.v. van de rechtbank.

(vgl. Cass. 14 mei 1979, R.W. 1979-80, 1791; Cass. 14 oktober 1996, J.T.T. 1996, 500; Cass. 6 september 1999, J.T.T. 1999, 457; Cass. 8 november 1999, J.T.T. 2000, 211, concl. Adv.-Gen. Leclercq)

20.-

Het voorafgaand verhoor van de werknemer is een maatregel waardoor de werkgever voldoende zekerheid kan krijgen omtrent het bestaan van het feit en de omstandigheden die er een dringende reden van kunnen maken.

(vgl. Cass. 5 november 1990, R.W. 1990-91, 1124)

Uit de omstandigheid dat het ontslag wegens dringende reden werd gegeven na een onderhoud over gegevens die de werkgever reeds kende, kan niet worden afgeleid dat de werkgever op het tijdstip van het verhoor reeds beschikte over alle beoordelingselementen om met kennis van zaken een beslissing te nemen.

(vgl. Cass. 14 oktober 1996, J.T.T. 1996, 500)

Het ontslag dat pas is gegeven na een onderzoek van de ter kennis gebrachte feiten en een verhoor van de betrokken werknemer, is niet laattijdig.

(vgl. Arbh. Brussel 23 januari 1991, T.S.R. 1991, 120)

21.-

In voorliggende betwisting staat niet ter discussie dat op 7 maart 2013 een bespreking plaats tussen onder andere de heer F en mevrouw Elke G in haar hoedanigheid van 'compliance officer' en handelend in opdracht van mevrouw Franziska J 'business practices officer' van de moedermaatschappij van de NV, Novartis International AG.

Tijdens dit gesprek beantwoordde de heer F een aantal vragen in verband met problemen tijdens een busreis in Cortina, een skiseminarie in Val Thorens / Chamonix, de organisatie van een Sinterklaasfeest en van een wetenschappelijke avond.

Wanneer de werknemer wordt geconfronteerd met bevindingen van de werkgever en hem om een standpunt wordt gevraagd of om commentaar op deze bevindingen, zijn de antwoorden van de werknemer van belang voor de werkgever om te oordelen of de feiten die hij heeft vastgesteld juist zijn en het karakter van een dringende reden kunnen hebben.

Het is pas vanaf dit ogenblik dat de werkgever beschikt over alle noodzakelijke gegevens om zich een oordeel te kunnen vormen, zodat pas op dat ogenblik de termijn van artikel 35 derde lid van de Arbeidsovereenkomstenwet een aanvang neemt.

In deze vond het gesprek tussen partijen plaats op donderdag 7 maart 2013, zodat de driedagentermijn een aanvang nam op vrijdag 8 maart 2013. Het ontslag om dringende reden werd gegeven op vrijdag 8 maart 2013 en is bijgevolg tijdig.

22.-

Ten onrechte argumenteert de heer F dat het ontslag laattijdig is daar het ging over elementen die de NV reeds langer bekend waren of zouden moeten zijn.

Een ontslag om dringende reden is niet onregelmatig enkel en alleen omdat degene die ontslag geeft om dringende reden in feite reeds vroeger de mogelijkheid had om kennis te nemen van de feiten.

(vgl. Cass. 28 februari 1994, J.T.T. 1994, 286, noot)

Uit artikel 35 van de Arbeidsovereenkomstenwet volgt niet dat het onderzoek dat de werkgever beveelt om over de aangevoerde feiten voldoende zekerheid voor zijn overtuiging te krijgen, onverwijld moet worden aangevat en snel moet worden gevoerd.

(vgl. Cass. 17 januari 2005, Soc. Kron. 2005, 207, noot H. F.)

23.-

Evenzeer ten onrechte argumenteert de heer F dat met het gesprek van 7 maart 2013 geen rekening dient te worden gehouden daar het in het Frans heeft plaatsgevonden en bijgevolg nietig is met toepassing van het bepalingen van het Nederlands Taaldecreet, zodat dit gesprek niet zou kunnen gelden als vertrekpunt voor de driedagentermijn van artikel 35 derde lid van de Arbeidsovereenkomstenwet.

(zie hiervoor nr. 18)

1.3. De tijdigheid van de kennisgeving van de dringende reden

24.-

Artikel 35 vierde lid van de Arbeidsovereenkomstenwet bepaalt dat alleen de dringende reden waarvan kennis is gegeven binnen de drie werkdagen na het ontslag kan worden aangevoerd ter rechtvaardiging van dit ontslag.

Het ontslag om dringende reden werd door de NV gegeven op vrijdag 8 maart 2013; de kennisgeving gebeurde met aangetekende brief van dinsdag 12 maart 2013, dit is de derde werkdag na het ontslag en bijgevolg tijdig.

1.4. De naleving van de vormvoorwaarden

25.-

Het staat tussen partijen niet ter discussie en het arbeidshof stelt vast dat de kennisgeving van de dringende reden is gebeurd met naleving van de vormvoorwaarden voorzien in artikel 35 vijfde en zesde lid van de Arbeidsovereenkomstenwet, meer bepaald met aangetekende brief van dinsdag 12 maart 2013.

1.5. Het bewijs van de dringende reden

26.-

Artikel 35 achtste lid van de Arbeidsovereenkomstenwet bepaalt dat de partij die een dringende reden inroept, hiervan het bewijs dient te leveren; bovendien moet zij bewijzen dat zij de termijnen voorzien in het derde en het vierde lid geëerbiedigd heeft.

27.-

De partij die een dringende reden inroept, draagt de volledige bewijslast.
(vgl. Arbh. Luik 3 maart 1994, J.L.M.B. 1994, 1405 (samenvatting)).

De ernst van het ontslag om dringende reden vereist inderdaad een vaststaand bewijs van de feiten die de werknemer ten laste worden gelegd.

(vgl. Arbh. Bergen 16 mei 1991, Bull. VBO 1992/2, 78 (weergave))

De feitelijke beweringen van de ontslag gevende partij die door de andere partij worden ontkend, zijn geen bewijs van de dringende reden.

(vgl. Cass. 14 november 1988, J.T.T. 1989, 80)

28.-

In voorliggende betwisting verwijt de NV aan de heer F in de bewoordingen van de kennisgeving van de dringende reden:

“ [...]

- *U artikel 10 van de Geneesmiddelenwet, de Sandoz Gedragscode en de SP3 Policy flagrant hebt geschonden:*

1. *door op eigen initiatief, doch onder het mom van een initiatief van Sandoz, van 15 tot en met 18 december 2011 en van 13 tot en met 16 december 2012 uitsluitend niet-wetenschappelijke activiteiten (skitrips) georganiseerd te hebben voor apothekers en artsen die deel uitmaken van het klantenbestand van Sandoz:*

- *het is verboden een dergelijke promotionele activiteit te organiseren voor de klanten van Sandoz zonder hiertoe vooraf de goedkeuring bekomen te hebben conform de SP3 Policy.*
- *het is verboden promotionele evenementen te organiseren die geen wetenschappelijk doel hebben;*
- *het is verboden een promotionele activiteit te organiseren die langer dan één dag duren, zonder hiertoe vooraf een visum aangevraagd te hebben bij Medeon.*

- *door uw medewerkers te vragen voor deze ongeoorloofde promotionele activiteit bij de apothekers en artsen publiciteit te maken tijdens en buiten de arbeidsuren;*
- *door uw medewerkers toe te laten gratis aan deze ongeoorloofde promotionele activiteit deel te nemen als compensatie voor het aanbrengen van apothekers en artsen.*

2. *door op eigen initiatief, doch onder het mom van een initiatief uitgaande van Sandoz, met fondsen die op een frauduleuze wijze van Sandoz werden bekomen*

door u en uw medewerkers, op 26 november 2011 een Sinterklaasfeest georganiseerd te hebben voor de kinderen van de apothekers en artsen die deel uitmaken van het klantenbestand van Sandoz:

- het is verboden evenementen te organiseren die geen wetenschappelijk doel hebben;
  - het is verboden evenementen uit te breiden tot familieleden van de apothekers en artsen.
  - het is hoe dan ook verboden een gelijk welke promotionele activiteit te organiseren voor de klanten van Sandoz zonder hiertoe vooraf de goedkeuring bekomen te hebben conform de SP3 Policy.
- door uw medewerkers te vragen voor deze ongeoorloofde promotionele activiteit bij de apothekers en artsen publiciteit te maken;
- door uw medewerkers ertoe aan te zetten aan deze ongeoorloofde promotionele activiteit deel te nemen.
- U zich schuldig heeft gemaakt aan het gebruik van fondsen die door u en uw medewerkers op een frauduleuze manier van Sandoz werden bekomen (m.n. door het indienen, op uw verzoek, van valse onkostennota's) teneinde ongeoorloofde activiteiten te organiseren en aldus te trachten de Geneesmiddelenwet en de SP3 Policy te omzeilen.
- U zich schuldig gemaakt heeft aan het opzettelijk indienen van valse verslagen voor promotionele activiteiten in het SRM systeem van Sandoz.
- U uw medewerkers ertoe aangezet heeft tot het opzettelijk indienen van valse verslagen voor promotionele activiteiten in het SRM systeem van Sandoz.
- U zich schuldig gemaakt heeft aan fiscale fraude en fraude aan de boekhouding
- U uw medewerkers heeft aangezet tot het plegen van fiscale fraude en fraude aan de boekhouding door het indienen van valse onkostennota's.
- U uw medewerkers heeft aangezet tot deelname aan ongeoorloofde promotionele evenementen, in strijd met de Geneesmiddelenwet, de Sandoz Gedragscode en de SP3 Policy.

- *U hierdoor de reputatie van Sandoz op ontegensprekelijke en onbeschrijflijke wijze heeft geschonden.”*

29.-

Het arbeidshof stelt vast dat met betrekking tot een aantal elementen van de feiten die de NV als dringende reden erkend wenst te zien, slechts weinig bewijselementen worden aangedragen, hoewel deze elementen mogelijk aan de andere ingeroepen feiten het karakter van een dringende reden zouden kunnen geven.

Over volgende feiten bestaat aldus onduidelijkheid:

- Dat de heer F naar aanleiding van het organiseren van skitrips voor apothekers en artsen die deel uitmaken van het klantenbestand van de NV aan zijn medewerkers gevraagd zou hebben hiervoor bij deze artsen en apothekers publiciteit te maken;
- Dat de heer F naar aanleiding van het organiseren op 26 november 2011 van een Sinterklaasfeest voor de kinderen van apothekers en artsen die deel uitmaken van het klantenbestand van de NV aan zijn medewerkers gevraagd zou hebben hiervoor bij deze artsen en apothekers publiciteit te maken;
- Dat de heer F aan zijn medewerkers heeft gevraagd om valse onkostennota's in te dienen om het financieren van voor de Geneesmiddelenwet ongeoorloofde activiteiten mogelijk te maken;
- Dat de heer F zijn medewerkers heeft aangezet om opzettelijk valse verslagen in te dienen voor promotionele activiteiten;
- Dat de heer F zijn medewerkers heeft aangezet tot het plegen van fiscale fraude en fraude aan de boekhouding door het indienen van valse onkostennota's;
- Dat de heer F zijn medewerkers heeft aangezet tot deelname aan voor de Geneesmiddelenwet ongeoorloofde activiteiten.

30.-

Het arbeidshof stelt hierbij vast dat deze feiten weliswaar worden vermeld in het 'onderzoeksrapport van de bedrijfsbeveiliging met betrekking tot aantijgingen van fraude, frauduleuze onkostendeclaraties en SP3 overtredingen' van 12 maart 2013, doch de onrechtstreekse vermelding van verklaringen van medewerkers in dit rapport is onvoldoende om als afdoend bewijs te kunnen gelden, vermits het rapport werd opgesteld door de bevoegde dienst van de groep Novartis waarvan de NV deel uitmaakt, en het onderzoek zelf uitgevoerd werd door mevrouw von Meiningen van deze dienst in

samenwerking met mevrouw G , 'compliance officer' (aangestelde voor de naleving van regelgeving) van de NV zelf.

Hierbij moet verder worden vastgesteld dat het rapport werd opgesteld na 'doorlichting van documenten en interviews met personeelsleden van de NV', waaronder de heer F , zijn oversten en niet minder dan dertien medische vertegenwoordigers.

Het is dan ook merkwaardig dat de NV aan haar dossier enkel verklaringen toevoegt van de heer V (hoofd sales van de NV), van de heer D (chef financial officer van de NV) en van de heer S (die bij de NV dezelfde functie uitoefende doch in een andere regio, en verder niet wordt vermeld in het onderzoeksrapport), doch geen enkele verklaring van een van de medische vertegenwoordigers.

31.-

In die omstandigheden dienen de debatten te worden heropend om de NV toe te laten aanvullend bewijs te leveren van de hiervoor onder nr. 29 opgesomde feiten, zoals verder bepaald in het beschikkend gedeelte van dit arrest.

OM DEZE REDENEN

HET ARBEIDSHOF

Gelet op de Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken, zoals tot op heden gewijzigd, inzonderheid op artikel 24;

Rechtsprekend op tegenspraak en na erover beraadslaagd te hebben:

Verklaart het hoger beroep van de heer F ontvankelijk, doch alvorens verder recht te doen, heropent de debatten teneinde de NV Sandoz toe te laten aan de hand van schriftelijke getuigenverklaringen volgens de vormen en in de zin van artikel 961/1 en 2 Ger.W., het bewijs te leveren van volgende feiten:

- Dat de heer F naar aanleiding van het organiseren van skitrips voor apothekers en artsen die deel uitmaken van het klantenbestand van de NV aan zijn medewerkers gevraagd zou hebben hiervoor bij deze artsen en apothekers publiciteit te maken;

PAGE 01-00000876571-0019-0021-01-01-4

- Dat de heer F naar aanleiding van het organiseren op 26 november 2011 van een Sinterklaasfeest voor de kinderen van apothekers en artsen die deel uitmaken van het klantenbestand van de NV aan zijn medewerkers gevraagd zou hebben hiervoor bij deze artsen en apothekers publiciteit te maken;
- Dat de heer F aan zijn medewerkers heeft gevraagd om valse onkostennota's in te dienen om het financieren van voor de Geneesmiddelenwet ongeoorloofde activiteiten mogelijk te maken;
- Dat de heer F zijn medewerkers heeft aangezet om opzettelijk valse verslagen in te dienen voor promotionele activiteiten;
- Dat de heer F zijn medewerkers heeft aangezet tot het plegen van fiscale fraude en fraude aan de boekhouding door het indienen van valse onkostennota's;
- Dat de heer F zijn medewerkers heeft aangezet tot deelname aan voor de Geneesmiddelenwet ongeoorloofde activiteiten;

Beveelt de NV Sandoz deze verklaringen neer te leggen op de griffie van het arbeidshof en mede te delen aan de raadsman van de heer F uiterlijk op vrijdag 15 september 2017;

Laat de heer F toe tot het tegenbewijs van dezelfde feiten en volgens dezelfde vormen;

Beveelt de heer F deze verklaringen neer te leggen op de griffie van het arbeidshof en mede te delen aan de raadsleden van de NV Sandoz uiterlijk op maandag 30 oktober 2017;

Zegt voor recht dat de NV Sandoz haar standpunt omtrent de neergelegde verklaringen onder de vorm van een conclusie dient neer te leggen op de griffie van het arbeidshof en mede te delen aan de raadsman van de heer F uiterlijk op donderdag 30 november 2017;

Zegt voor recht dat de heer F zijn standpunt omtrent de neergelegde verklaringen onder de vorm van een conclusie dient neer te leggen op de griffie van het arbeidshof en mede te delen aan de raadsleden van de NV Sandoz uiterlijk op vrijdag 29 december 2017;

Zegt dat partijen hieromtrent zullen worden gehoord op de zitting van vrijdag 9 februari 2018 te 16u20(zaal 0.6), Poelaertplein 3 te 1000 Brussel;

Houdt de beslissing met betrekking tot de kosten aan.

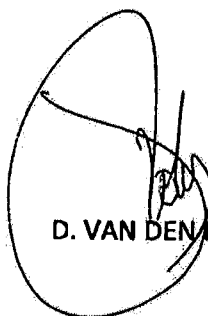
Aldus gewezen en ondertekend door de derde kamer van het Arbeidshof te Brussel, samengesteld uit:

D. RYCKX,
B. BUYSSE
P. VAN DEN BERGH
bijgestaan door :
D. VAN DEN BROECKE,

raadsheer,
raadsheer in sociale zaken, werkgever,
raadsheer in sociale zaken, werknemer-bediende,
griffier.

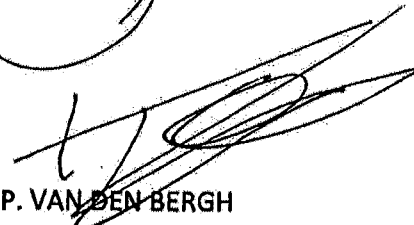
D. RYCKX

D. VAN DEN BROECKE

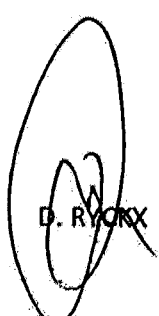
B. BUYSSE

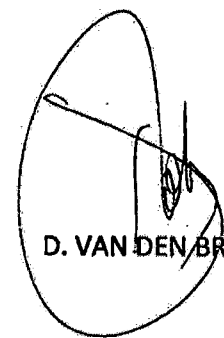
P. VAN DEN BERGH

en uitgesproken op de openbare terechtzitting van vrijdag 09 juni 2017 door:

D. RYCKX, raadsheer,
bijgestaan door
D. VAN DEN BROECKE, griffier.

D. RYCKX

D. VAN DEN BROECKE

